

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.227>

JEL classification: M41, H25, F10

UDC: 657.446

Світлана СИСЮК

кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: svitva0406@ukr.net
ORCID iD: 0000-0001-6697-1289
Web of Science ResearcherID: H-2909-2017

Віталій ДМИТРІВ

аспірант,
кафедра обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: vit.dmutriv@gmail.com
ORCID iD: 0009-0001-7942-3588

ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Систематизація та правильне формування звітності є необхідною умовою для мінімізації фінансових ризиків, своєчасного виконання податкових зобов'язань, дотримання митних норм і підвищення рівня довіри в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Водночас процес звітності підприємств, що здійснюють таку діяльність вимагає удосконалення для забезпечення вищого рівня інформативності.

Мета статті – аналіз та систематизація особливостей звітності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, визначення її основних видів; дослідження можливостей і напрямів удосконалення звітних даних, розвитку автоматизації у цій сфері для забезпечення кращої прозорості міжнародних операцій підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, гармонізації та моніторингу їхньої звітності.

Методологія дослідження. Методологічною основою роботи стали загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Зокрема, використано статистичний і графічний методи для обґрунтування вагомості зовнішньоекономічної діяльності та досліджень її обліку та звітності, методи аналізу і синтезу для визначення сутності та структури звітності суб'єктів ЗЕД, індукції та дедукції – для встановлення взаємозв'язків між показниками фінансової звітності та ефективністю зовнішньоекономічної діяльності; узагальнення для обґрунтування пропозицій щодо удосконалення звітності, її змісту та моніторингу.

Результати. У результаті проведеного дослідження було визначено мету та ключові завдання складання звітності, що стосується міжнародних операцій підприємства. Розглянуто особливості формування та подання звітності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Запропоновано напрями удосконалення звітності, обґрунтовано розвиток у ній нефінансових і прогнозних показників, застосування сучасних інструментів автоматизації формування та моніторингу звітності, оцінки ризиків.

© Світлана Сисюк, Віталій Дмитрів, 2025

Отримано: 12.02.2025 р.

Рекомендовано до друку: 18.03.2025 р.

Опубліковано: 26.03.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Сисюк С., Дмитрів В. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності: теоретичний та прагматичний аспекти. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 1. С. 227-236. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.227>

Ключові слова: бухгалтерський облік; звітність; суб'єкти економічної діяльності; зовнішньоекономічна діяльність; резиденти; нерезиденти; законодавство; декларація; форми.

Вступ

Глобалізаційні процеси та інтеграція України у світову економіку передбачає ведення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), яка набуває особливого значення для сучасних підприємств. Поряд з низкою важливих позитивних і ефективних моментів така діяльність супроводжується багатьма викликами. Серед них особливе місце займають ключові елементи цього процесу такі як облік і звітність суб'єктів ЗЕД, які виконують функцію інформаційної підтримки управлінських рішень, забезпечують фінансову прозорість та відповідність міжнародним і національним стандартам.

Систематизація та правильне оформлення операцій ЗЕД, узагальнення даних про її результати у звітності є необхідною умовою для мінімізації фінансових ризиків, своєчасного виконання податкових зобов'язань, дотримання митних норм і підвищення рівня довіри з боку іноземних партнерів та інвесторів. Облікова інформація, таким чином, є важливим джерелом управління, а, отже, її формування виступає вагомим чинником зростання ефективності зовнішньоекономічних операцій. З іншого боку, така інформація, узагальнена у звітності, виступає важливим засобом державного контролю, що забезпечує належне правове поле реалізації такого роду діяльності та її правочинність.

Водночас слід визнати, що процес формування звітності підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, ускладнюється через часті зміни у нормативно-правовому регулюванні. Окрім того, необхідність дотримання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) накладають відбиток на систему оцінки, документальне й рахункове відображення операцій ЗЕД. З іншого боку, в такого роду діяльності об'єкти обліку мають свої особливості, які накладають відбиток на обліково-аналітичне відображення та показники звітності.

У їх складі слід виокремити:

- використання різних валют і виникнення курсових різниць (є потреба перерахунку на

гривні на дату здійснення операції та відображення курсових різниць у фінансовому результаті);

- облік імпорту та експорту (викликають специфіку відображення виручки (при імпорті), митної вартості (при експорті) та податкових платежів і ставок);
- виконання міжнародних контрактів і їхній контроль (зв'язані з відображенням різних договорів – купівля-продажу, комісії, лізингу тощо і дотриманням лімітів і строків розрахунків).

Труднощі гармонізації, узгодження та забезпечення системності в обліку й звітності, викликані цими чинниками, потребують здійснення досліджень існуючих особливостей для вироблення позицій не тільки щодо досягнення збалансованості інтересів контрагентів і адекватності даних, а й забезпечення транспарентності, об'єктивності та адекватності узагальнюючих показників. З огляду на це, дослідження специфіки формування звітності в сфері ЗЕД, її види та перспективи удосконалення достатньо актуальні й відповідають сучасним викликам і запитам.

Питання щодо облікового відображення і формування звітності в сфері ЗЕД достатньо активно дискутуються та досліджуються українськими вченими.

Зокрема, таким напрямом наукових пошукувань займалися такі дослідники як Болдовська К. П., Есько О. О., Жалдак Г. П., Ковальова Т. В., Колесніченко А. С., Панасюк В. М., Пеняк Ю. С. та багато інших.

Розглядаючи проблематику специфіки обліку та звітності ЗЕД, науковці й практики звертають увагу на різні причини, які її викликають. Одні пов'язують особливості з нормативно-правовими вимогами, інші з властивими ЗЕД умовами.

До прикладу, Болдовська К. П., Ковальова Т. В., Пеняк Ю. С. справедливо стверджують, що такі «... операції є важливим аспектом міжнародної торгівлі й вимагають належного документального оформлення та звітності для забезпечення дотримання податкового законодавства [1, с.5].

З іншого боку, Есько О. О., Жалдак Г. П. вказують на важливий і об'єктивний факт, а саме наявність низки загроз при здійсненні ЗЕД таких, які «можуть негативно вплинути на її процеси..., зокрема таких груп: економічні, політичні, соціальні, правові, технологічні» [2, с. 60].

Безумовно, що ці загрози також позначаються на системі обліку й звітності ЗЕД, а отже, є потреба у їх ретельному вивченні. Загалом вчені багато уваги приділяють питанням розвитку як самої зовнішньоекономічної діяльності, так і проблемам її обліку й звітності.

Досить часто і вчені, і практики звертають суттєву увагу на той факт, що в сучасних умовах суб'єкти ЗЕД ведуть облік з урахуванням потреби відокремленого відображення відповідних показників: «у балансі ... через окреме виділення коштів (активів), що знаходяться у зовнішньоекономічному обороті ... та їх джерел (пасивів); у звіті про прибутки та збитки, окремого відображення виручки від зовнішньоекономічних операцій і відповідних витрат; у додатку (коментарі) до річного фінансового звіту робляться необхідні пояснення щодо наведених показників зовнішньоекономічної діяльності [3].

Не менш вагоме значення у процесі узагальнення даних в звітності відіграють особливості документального оформлення експортно-імпорتنих операцій. На цьому акцентують увагу Єлісєєва О., Байер А., які ідентифікують їх щодо специфічних форм первинних документів, їх складання на двох мовах, або одній – іноземній, а також «відображенні вартісних показників у тій

грошовій одиниці, в якій фактично здійснюються операції» й вказанні показників специфічним чином – у вигляді дробу чисельник якого – сума в іноземній валюті, знаменник – «еквівалент показників в іноземній валюті, перерахований у національну валюту за курсом Національного банку України» [4, с. 46].

Різносторонній та детальний аналіз і оцінка специфіки обліку й звітності в сфері ЗЕД багатьма вченими та практиками свідчить про об'єктивність потреби їх вивчення для забезпечення подальшого розвитку та удосконалення цих систем як у контексті змісту, так і підходів до формування.

Мета та завдання статті

Мета статті – аналіз та систематизація особливостей звітності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, визначення її основних видів; дослідження можливостей і напрямів удосконалення звітних даних, розвитку автоматизації у цій сфері для забезпечення кращої прозорості міжнародних операцій підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, гармонізації та моніторингу їхньої звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Здійснення зовнішньоекономічної діяльності в сучасних умовах характеризується високою турбулентністю, що безумовно, особливо в останні три роки, пов'язане з війною. Статистичні дані вказують, що починаючи з 2022 року, наприклад, динаміка експорту, як одного з видів ЗЕД, суттєво знизилася (табл. 1).

Таблиця 1. Динаміка експорту товарів за широкими економічними категоріями у 2019-2023 рр. (відповідно до КПБ6)

Категорії	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
УСЬОГО, млн. дол. США*	45 415	44 869	62 832	40 724	34 658
Засоби виробництва	1 325	1 298	1 442	911	735
Товари проміжного споживання	38 783	38 303	54 819	34 538	28 521
Споживчі товари	5 097	5 175	6 361	5 224	5 338
Інші категорії товарів	210	93	210	51	64

Примітки: * без тимчасово окупованих територій; джерело [5].

Аналіз структури експорту товарів з України в інші країни вказує, що найбільшу питому вагу мають товари проміжного споживання (коливання від 87,2 % у 2021 р. до 82,3 % – у

2023 р. та 85,4 % у 2019 та 2020 р.), а на другому місці перебувають споживчі товари (коливання за останні 5 років від 11,2 до 15,4%) (рис. 1).

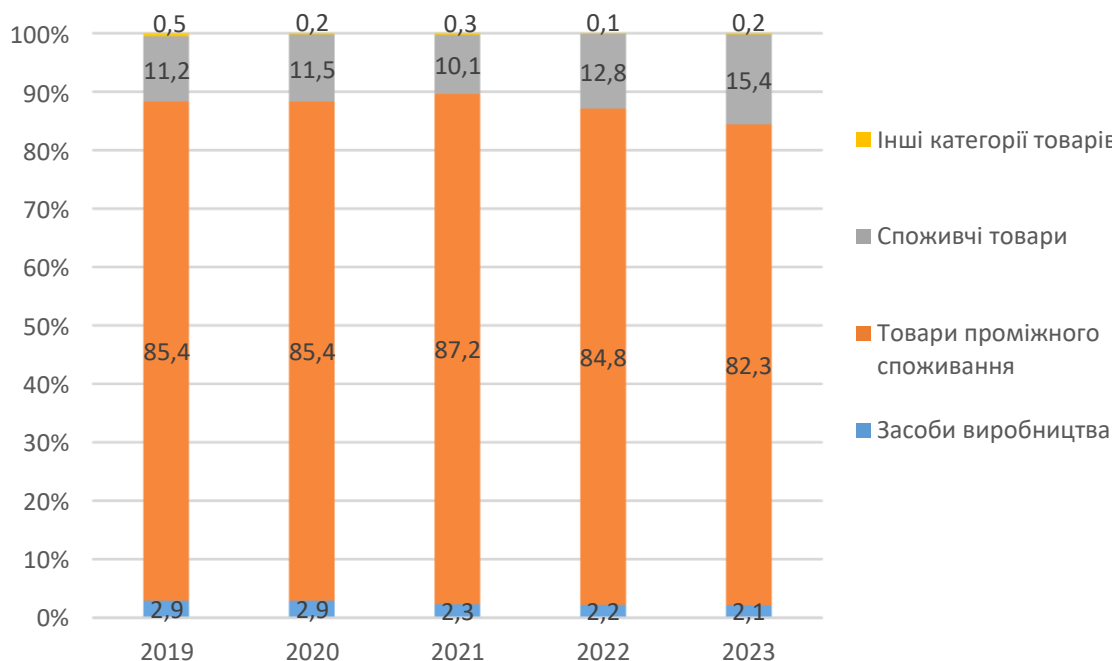

Рис. 1. Структура експорту в Україні у 2019-2023 рр., %

Примітка: сформовано на основі [5].

Як бачимо, структурна ідентифікація в розрізі досліджуваних років показує відносну стабільність. Впродовж чотирьох останніх років (2019-2022), за винятком 2023-го понад 85 відсотків експорту складали товари проміжного споживання. Натомість показник по споживчих товарах складає в середньому становить більше 11 відсотків, а по засобах виробництва більше 2. Щодо інших категорій товарів досліджуваний показник становить менше 0,5 відсотка.

У відсотках до попереднього року, як свідчать статистичні дані, спостерігається суттєве відхилення у бік зниження експорту за групами засоби виробництва, споживчі товари та товари проміжного споживання у 2022 році, та поступове зростання у 2023 році (рис. 2).

Динаміка експорту, як свідчать статистичні дані, вказує на вагомість ЗЕД для країни загалом та для суб'єктів, що її здійснюють зокрема. Попри те, що його обсяги знизилися щодо головних груп товарів у період війни, суб'єкти господарювання продовжують розвивати такий напрям своєї діяльності.

Але слід зауважити, що ЗЕД підприємства передбачає співробітництво з економічними суб'єктами, які не зареєстровані в Україні, і охоплює не тільки експорт. Вона стосується сфери експорту-імпорту і формує можливість здійснення будь-яких операцій: купівлі продажу (робіт, послуг, товарів), оренди, виплати чи отримання дивідендів, внесення внеску до статутного капіталу, отримання чи надання позикових коштів, здійснення розрахунків за претензіями тощо. Відтак, зовнішньоекономічна діяльність має чимало специфічних особливостей, які впливають на бухгалтерський облік.

Предметом бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності є господарсько-фінансові угоди економічних суб'єктів і під час контрактів (договорів) з резидентами і нерезидентами, а самі операції представляються об'єктами бухгалтерського обліку [6, с. 42].

Ключові завдання організації бухгалтерського обліку різновидів ЗЕД суб'єктів економічної діяльності представлені у табл. 2.

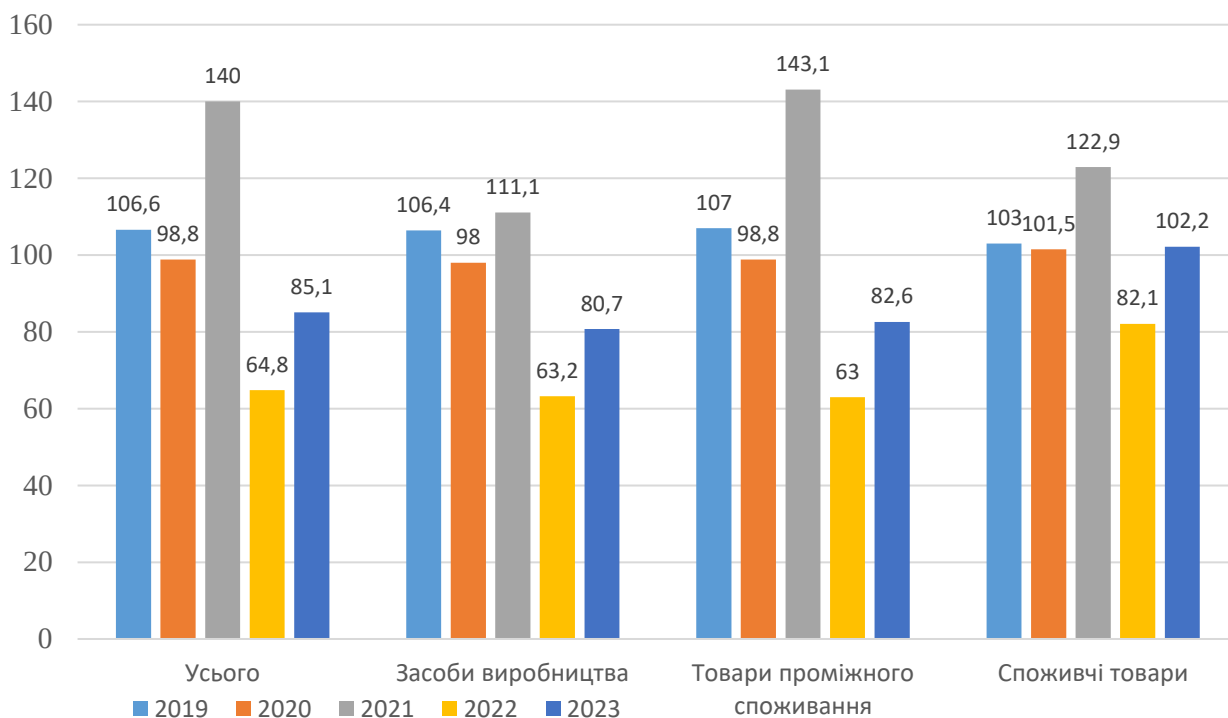

Рис. 2. Експорт в розрізі груп товарів у 2019-2023 рр., % до попереднього року

Примітка: сформовано на основі [5].

Таблиця 2. Ключові завдання організації бухгалтерського обліку різновидів ЗЕД суб'єктів економічної діяльності

№	Завдання
1.	Забезпечення дотримання валютного, податкового, митного законодавства та міжнародних вимог (об'єкти обліку: курсові різниці, ризики, зобов'язання)
2.	Правильне формування та врахування митної вартості та мита, ідентифікація податкової бази (об'єкти обліку: митні та інші податкові платежі, в тому числі імпортерний ПДВ, акцизи)
3.	Здійснення своєчасних розрахунків із зовнішніми контрагентами і контроль строків виконання зобов'язань (об'єкти обліку; дебіторська та кредиторська заборгованість)
4.	Реалізація цілей оптимізації витрат, недопущення непродуктивних втрат, виконання податкових зобов'язань та уникнення подвійного оподаткування (об'єкти обліку: податок на прибуток, репатріацію тощо)
5.	Контроль виконання договірних зобов'язань (в частині облікового відображення та аналізу виконання контрактів, оцінки ризиків невиконання умов договорів, недопущення невиконання договорів, уникнення ризиків)
6.	Реалізація специфічних засад облікової політики щодо витрат, доходів від операцій ЗЕД, а також валютних коливань і їхнього впливу на фінансові результати.
7.	Формування різного роду звітності для подання контролюючим інституціям, а також для власних потреб управління.
8.	Забезпечення ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності її результативності та якості.

Примітка: авторське узагальнення.

Основна мета складання звітності, що стосується міжнародних операцій, полягає в забезпеченні достовірною та актуальною інформацією зацікавлених користувачів. Ця інформація є важливою як для зовнішніх суб'єктів (державних установ, міжнародних партнерів, фінансових організацій), так і для внутрішніх (керівників компанії, управлінського персоналу). У звітності відображаються дані про укладені міжнародні контракти та їх

виконання, стан валютних активів і заборгованості, особливості зовнішньоекономічної діяльності, а також участь у спільних проєктах з іноземними інвесторами.

Проведене дослідження [1; 6, с. 45; 7, с. 78] дозволяє узагальнити різновиди звітності суб'єктів зовнішньоекономічних відносин (рис. 3).

Рис. 3. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічних відносин

Джерело: розроблено автором на основі [1; 6, с. 45; 7, с. 78]

Фінансова звітність є складовою бухгалтерської звітності, яка відображає фінансовий стан підприємства, його прибутковість, рух грошових коштів, зміни у власному капіталу за певний період. У випадках, коли компанія контролює інші підприємства, складається консолідована фінансова звітність, що представляє їх як єдину економічну структуру.

Для малих підприємств та представництв іноземних компаній передбачена спрощена фінансова звітність, яка включає лише ф. 1-м

(для мікро підприємства ф.1-мс) Баланс і ф.2-м (для мікро підприємства ф.1-мс) Звіт про фінансові результати [7, с. 80].

Податкова звітність формується відповідно до норм чинного законодавства та подається до державних податкових органів. Вона містить інформацію про нарахування, сплату податків і зборів, а також інші обов'язкові платежі підприємств до державного та місцевих бюджетів, цільових фондів. Форми податкової звітності, порядок їхнього заповнення та строки подання визначаються Податковим кодексом

України [8] та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють відповідні податки, внески й збори [9; 10].

На сьогоднішній день статистична звітність щодо зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних операцій має досить широкий спектр. Підприємства, які беруть участь у міжнародних операціях, зобов'язані подавати відповідну звітність до органів державної статистики [11].

Спеціальна звітність формується відповідно до вимог соціальних фондів і відповідних державних органів. При цьому окремої звітності, що фіксувала б лише зовнішньоекономічну діяльність підприємств, не передбачено. У цій сфері значну роль відіграє також поточна (оперативна) звітність, без якої проведення міжнародних операцій є неможливим [12, с. 205]. Наприклад, для здійснення експортно-імпортних операцій обов'язковим є оформлення митної декларації. Вона виконує дві функції: з одного боку, є первинним документом для обліку ввезення або вивезення товарів, а з іншого – використовується митними органами для визначення обсягів міжнародної торгівлі.

Загалом розглянуті види звітності (фінансова, статистична, податкова та спеціальна) досить чітко регламентовані нормативно [13; 14]. При цьому можна стверджувати, що в Україні достатньо на високому рівні розвинена інтеграція різних форм, національні стандарти обліку відповідають міжнародним, а також активно використовуються сучасні інформаційні системи та автоматизація формування й передачі даних.

Попри це, зважаючи на існуючі ризики та виклики, для того, щоб звітність у сфері ЗЕД якісно виконувала роль інформаційного джерела управління, вона має надавати відповідні релевантні дані. Зокрема нестабільність зовнішнього середовища вимагає поглиблення аналітичної складової, яка, як напрям удосконалення звітності в сфері ЗЕД, має включати: запровадження управлінської звітності; деталізацію фінансової аналітики щодо валютних ризиків і їхнього впливу на витрати й прибутковість здійснюваних операцій; оцінювання

диверсифікації ЗЕД та виявлення залежності від контрагентів.

Не менш актуальним напрямом удосконалення звітності є також інтеграція у її форми нефінансових показників. Тобто доцільно формувати екологічну та соціальну складову, що особливо актуально у світлі врахування міжнародних вимог щодо оцінки впливу міжнародної діяльності на довкілля і суспільні питання.

Автоматизація також накладає відбиток на формування звітності й створює передумови для реалізації завдань з прогнозування ризиків, аналізу тенденцій ЗЕД, зокрема на основі штучного інтелекту. В цьому контексті звітні показники можуть бути опрацьовані й інтерпретовані таким чином, щоб виявити можливі загрози, нетипові операції й забезпечити зниження ризиків та більшу прозорість зовнішньоторговельних угод. При цьому, окрім ШІ, доцільним буде застосування аналізу великих даних, блокчейн-технологій та інших сучасних інструментів. Оскільки в складі інституцій, у які подається звітність ЗЕД, є контролюючі органи, то такий напрям удосконалення звітності як розширення механізмів її моніторингу з допомогою комп'ютерних технологій теж є достатньо актуальним. Розвиваючи тезу про контрольне значення звітності в такій площині можна говорити про автоматизований обмін даними між фінансовими, податковими й митними органами в режимі реального часу й створення єдиного реєстру звітних форм для зниження навантаження на бухгалтерські служби, спрощення подання та перевірки звітів.

З іншого боку, видається, що введення нових показників, зокрема щодо екології та соціальної складової, а також ризиків, навпаки, не вказує на спрощення. Проте завдяки автоматизації зазначені, дані, а також будь-які прогнозні модельовані показники, можуть бути згенеровані досить швидко. Разом з ретроспективними даними така інформація забезпечить не просто вдосконалення регламентованої звітності, а й дасть змогу перетворити її на ефективний інструмент стратегічного управління ЗЕД-процесами.

Висновки та перспективи подальших розвідок

У ході дослідження було встановлено, що звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової прозорості, виконанні податкових і митних зобов'язань, а також у дотриманні міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Система звітності підприємств, що здійснюють ЗЕД, є багаторівневою та включає фінансову, податкову, статистичну, митну та спеціальну звітність, що вимагає високого рівня відповідності законодавчим нормам та ефективного використання сучасних інформаційних технологій.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері пов'язані з розробкою механізмів

адаптації національної системи звітності до міжнародних стандартів, удосконаленням нормативно-правового регулювання податкової та митної звітності, а також з аналізом впливу цифровізації на процес подання та перевірки звітної документації. Важливим напрямом майбутніх досліджень є оцінка економічного ефекту від впровадження електронних систем обліку та звітності, а також їхнього впливу на ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Результати подальших дослідження можуть бути використані для оптимізації звітності суб'єктів ЗЕД, розробки рекомендацій щодо підвищення її ефективності та адаптації до сучасних вимог міжнародної економічної інтеграції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болдовська К. П., Ковальова Т. В., Пеняк Ю. С. Особливості обліку, оподаткування і подання звітності з операцій зовнішньоекономічної діяльності у контексті новацій податкового законодавства. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2023. № 7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-02>.
2. Есько О.О., Жалдак Г.П. Виклики та можливості розширення зовнішньоекономічної діяльності. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (2024). С.60-61. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/issue/view/17865>.
3. Ващенко В. Що потрібно знати про ЗЕД-послуги: умови, податки, звітність. *Liga360*. 2023. URL: https://biz.ligazakon.net/aktualno/13579_shcho-potrбно-znati-pro-zed-poslugi-umovi-podatki-zvtnst- .
4. Єлісєєва О., Байєр А. Аналіз та облік експортно-імпортних операцій виробничо-торговельного підприємства. *Управління змінами та інновації*. 2021. №1. С. 42-47. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/11>.
5. Динаміка експорту товарів за широкими економічними категоріями (відповідно до КПБ6). Статистика зовнішнього сектору. Дані НБУ. 2024. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/Trade_y.xlsx.
6. Скорук О. В. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 92 с.
7. Іванчук Н.В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
8. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

9. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
10. Про затвердження Порядку заповнення митний декларацій за формою єдиного адміністративного документа: Наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. № 651. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12#Text>.
11. Максимов М. Що потрібно знати про ЗЕД-послуги: умови, податки, звітність: *Ligazakon*. 2022. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/215015_shcho-potrбно-znati-pro-zed-poslugi-umovi-podatki-zvtnst.
12. Панасюк В., Ткачук І. Організація обліку зовнішньоекономічної діяльності в умовах повномасштабної війни. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 328(2). С. 201-206.
13. Колесніченко А. С. Організаційно-інституціональні аспекти обліку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7657>.
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

REFERENCES

1. Boldovska, K. P., Kovalova, T. V., & Peniak, Y. S. (2023). Features of accounting, taxation, and reporting of foreign economic activity operations in the context of tax legislation innovations. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, (7). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-02>
2. Esko, O. O., & Zhaldak, H. P. (2024). Challenges and opportunities for expanding foreign economic activity. In *Business, Innovations, Management: Problems and Prospects. Proceedings of the 5th International Scientific-Practical Conference* (pp. 60–61). <https://confmanagement-proc.kpi.ua/issue/view/17865>
3. Vashchenko, V. (2023). What you need to know about foreign economic activity services: conditions, taxes, reporting. *Liga360*. https://biz.ligazakon.net/aktualno/13579_shcho-potrбно-znati-pro-zed-poslugi-umovi-podatki-zvtnst
4. Yelisieieva, O., & Baier, A. (2021). Analysis and accounting of export-import operations of a production and trading enterprise. *Change Management and Innovations*, (1), 42–47. <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/11>
5. National Bank of Ukraine. (2024). *Dynamics of goods exports by broad economic categories (according to BPM6)*. https://bank.gov.ua/files/ES/Trade_y.xlsx
6. Skoruk, O. V. (2023). *Accounting and taxation of foreign economic activity: Lecture notes*. Lutsk: Lesya Ukrainka Volyn National University.
7. Ivanchuk, N. V. (2021). *Enterprise reporting*. Ostroh: Publishing House of the National University «Ostroh Academy».
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 2755-VI dated December 2, 2010 (as amended)*. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). *Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 4495-VI dated March 13, 2012 (as amended)*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Ministry of Finance of Ukraine. (2012). *On approval of the Procedure for filling out customs declarations in the form of a single administrative document: Order No. 651 dated May 30, 2012*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12#Text>
11. Maksymov, M. (2022). What you need to know about foreign economic activity services: conditions, taxes, reporting. *Ligazakon*. https://biz.ligazakon.net/analytics/215015_s_hcho-potrбно-znati-pro-zed-poslugi-umovi-podatki-zvtnst
12. Panasiuk, V., & Tkachuk, I. (2024). Organization of accounting for foreign economic activity under conditions of full-scale war. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 328(2), 201–206.
13. Kolesnichenko, A. S. (2020). Organizational and institutional aspects of accounting for foreign economic activity of business entities. *Efektivna Ekonomika*, (2). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7657>
14. Ministry of Finance of Ukraine. (2013). *National Accounting Regulation (Standard) 1 «General Requirements for Financial Reporting»*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

Svitlana Sysiuk, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of Accounting and Taxation, West Ukrainian National University, Ukraine

Vitalii Dmytriv, Postgraduate Student, Department of Accounting and Taxation, West Ukrainian National University, Ukraine

Reporting of subjects of foreign economic activity: theoretical and pragmatic aspects

Abstract

Introduction. Systematization and correct reporting are a prerequisite for minimizing financial risks, timely fulfilment of tax obligations, compliance with customs regulations and increasing the level of trust in foreign economic activity. At the same time, the reporting process of enterprises engaged in such activities needs to be improved to ensure a higher level of information.

The purpose of the article is to analyse and systematize the peculiarities of reporting by foreign economic entities, to determine its main types; to study the possibilities and directions for improving reporting data, and to develop automation in this area to ensure better transparency of international operations of enterprises engaged in foreign economic activity, and to harmonize and monitor their reporting.

Research methodology. The methodological basis of the study was general scientific and special research methods. In particular, statistical and graphical methods were used to substantiate the importance of foreign economic activity and research on its accounting and reporting, methods of analysis and synthesis to determine the essence and structure of reporting of foreign economic entities, induction and deduction to establish the relationship between financial reporting indicators and the effectiveness of foreign economic activity; generalization to substantiate proposals for improving reporting, its content and monitoring.

Results. The study identified the purpose and key tasks of reporting on international operations of an enterprise. The peculiarities of preparation and submission of reports by foreign economic entities are considered. Proposed areas for improving reporting, and the development of non-financial and forecast indicators, the use of modern tools for automating the formation and monitoring of reporting, and risk assessment are substantiated.

Keywords: accounting; reporting; economic entities; foreign economic activity; residents; non-residents; legislation; declaration; forms.

Cite as: Sysiuk, S., and Dmytriv, V. (2025). Reporting of subjects of foreign economic activity: theoretical and pragmatic aspects. *Economic analysis*, 35 (1), 227-236. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.01.227>